

BOG

NEJ SNARERE (/BOEGER/NEJ-SNARERE)

Af Anne Carson (/forfattere/anne-carson) (2023)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-)

BASIS%3A137278545&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/nej-snarere) for at anmelde

Skarpt essay formulerer en oversættelsespoetik og et forsvar for det uoversættelige. En litterær oplevelse ud over det sædvanlige.

ANMELDELSE

02 maj.24

(/users/frederik-scholer)

Af Frederik Schøler (/users/frederik-scholer)
Skribent

Skarpt essay formulerer en oversættelsespoetik og et forsvar for det uoversættelige. En litterær oplevelse ud over det sædvanlige.

Forlaget Tredje september åbner deres serie om oversættelse og sproglige genstridigheder i oversættelser med et interessant essay af canadiske Anne Carson, der fokuserer på ord og vendinger, der simpelthen nægter at dele deres betydning.

For garvede læsere er der noget dybt fascinerende ved oversætterens arbejde. Hvilke valg og fravalg har oversætteren taget, og hvorfor vælger hun det ene ord frem for den andet? Derfor er det spændende, at forlagets Ledsager-serie inviterer os læsere med ned i sprogets dybder og helt ind detaljernes betydning, som vi så let kan komme til at skøjte hen over.

Den canadiske digter, oversætter og klassiske filolog Anne Carson tager afsæt i den urt, Odysseus får af Hermes, så han undgår at blive forvandlet til et svin i sit møde med hekse Kirke. "Moly" hedder den. I den virkelige verden, eller i hvert fald den uden for Homers Odysseus, findes den simpelthen ikke. Det er en guddommelig urt, og navnet er på gudernes sprog. Det er fire bogstaver, der fint kan udtales på græsk, men som ingen mening bærer: "Hvad skjuler det ord? Vi får det aldrig at vide".

På lignende vis tager hun os med omkring Jeanne d'Arcs sproglige genialitet og peger på, hvordan protokollerne fra hende retssag viser, hvordan hun undveg domstolens diskurs, videre til maleren Francis Bacons konkrete brug af hvide pletter og katastrofiske forstyrrelser i sine malerier. Vi møder Hölderlin og lærer om hans ultimative sprog og vanvittige rablen og om, hvordan Paul Celan skildrer dem i sit digt "Tübingen, Januar".

Denne litterære og kunstneriske tour de force ender med syv over- og "uoversættelser" af et digtfragment skrevet af den græske digter Ibykos fra det 6. århundrede f.kr. Det er en øvelse *"en slags katastrofering af oversættelse [...] med brug af de forkerte ord"*.

Det er en anderledes litterær oplevelse. På baggrund af den oprindelige lukkede tekst og oversættelsen af den, bliver det en nærmest meditativ, tranceagtig oplevelse, hvordan digtets struktur går igen – og igennem – ordene fx fra John Donnes "Woman's constancy", Samuel Becketts "Slutspil" og "meddelelser og stoppesteder i Københavns metro" (om det sidste eksempel skal tilskrives oversætteren af Carsons tekst, fremragende Karsten Sand Iversen, melder historien intet om, men han kunne garanteret godt have fundet på det).

Alle disse forkerte ord hvirvler gennem det oldgræske digt, flyger omkring den centrale vers "Nej snarere", der i al sin simpelhed gør digtets anden del til et svar på den første uanset hvilket sæt ord, der ellers er i brug. Det er en litterær oplevelse ud over det sædvanlige, sat i scene af Carsons "katastrofering". For dedikerede læsere er det virkelig spændende!

BOGDETALJER

